

ÇEV903 KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Doç. Dr. Özgür ZEYDAN

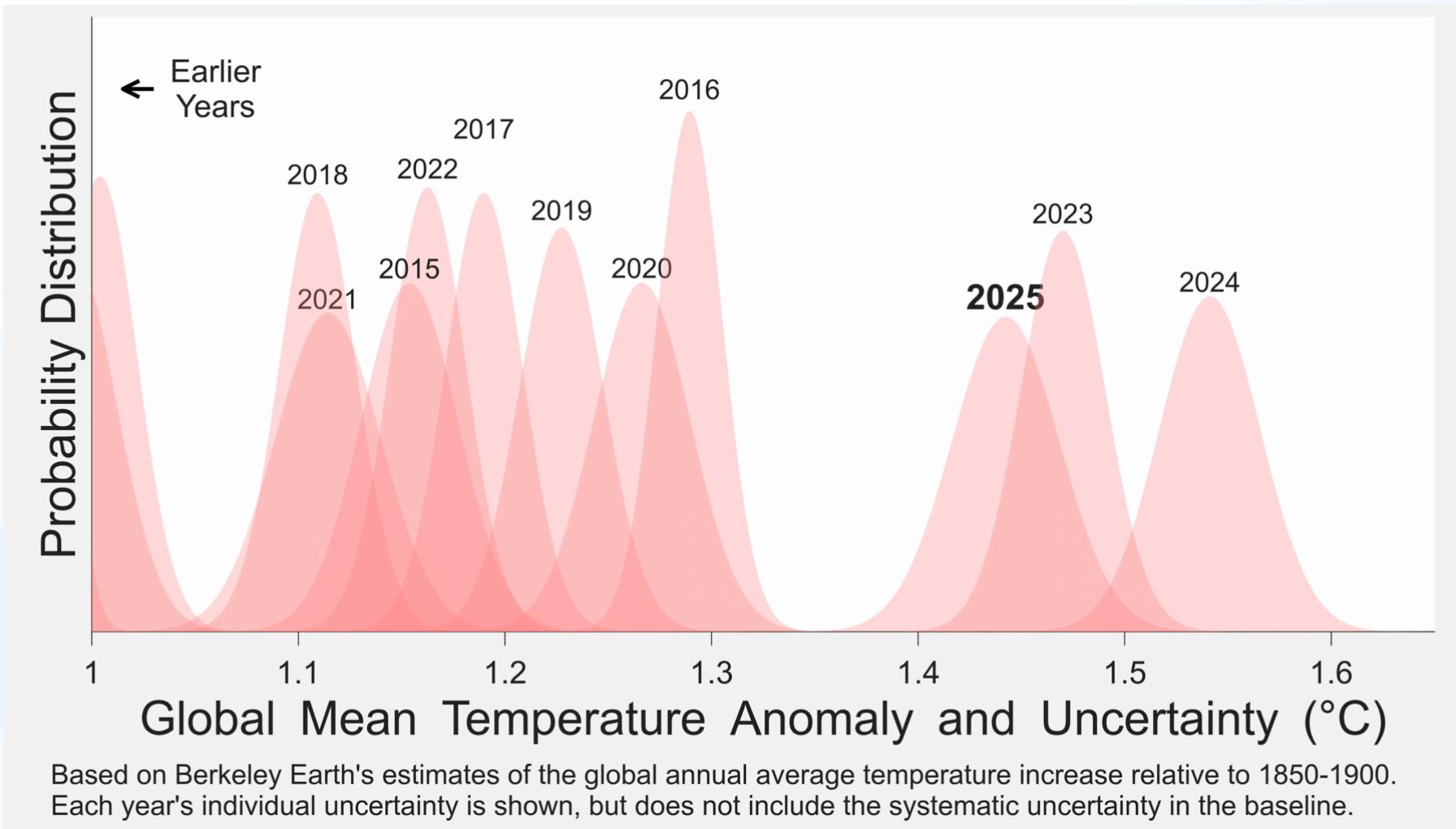
<https://ozgurzeydan.com.tr/>

İklim Değişikliğinin Etkileri

- Artan sıcaklıklar
- Buzulların erimesi
- Deniz seviyesi yükselmesi
- Aşırı hava olayları
- Orman yangınları
- Seller
- Kuraklık ve Çölleşme
- Arazi kullanımındaki değişiklikler
- Okyanusların asitlenmesi
- Biyoçeşitlilik kayıpları
- Su stresi
- Sektörel etkiler (sonraki derste anlatılacak...)

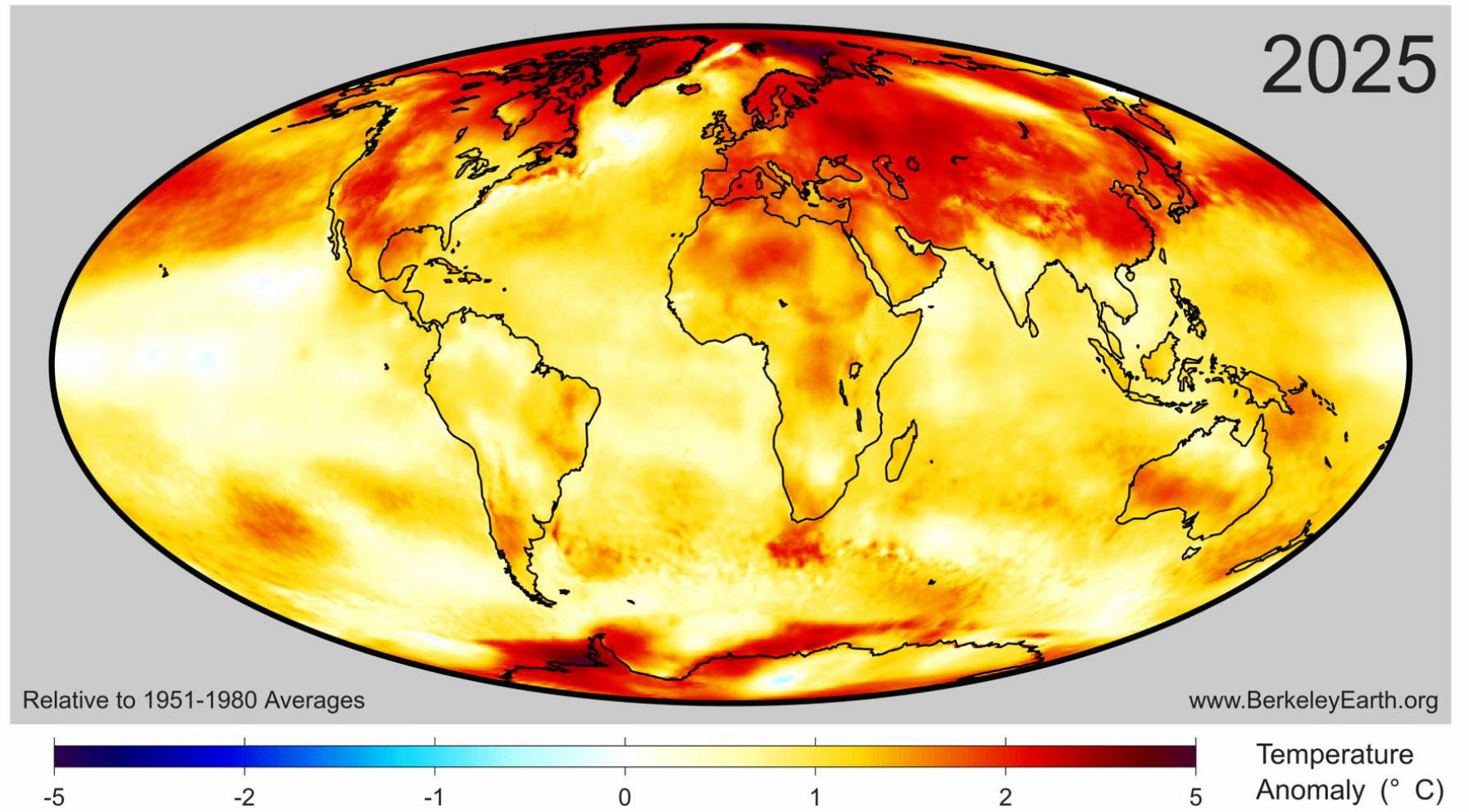

Küresel Sıcaklık Artışları

<https://berkeleyearth.org/global-temperature-report-for-2025/>

Küresel Sıcaklık Artışları

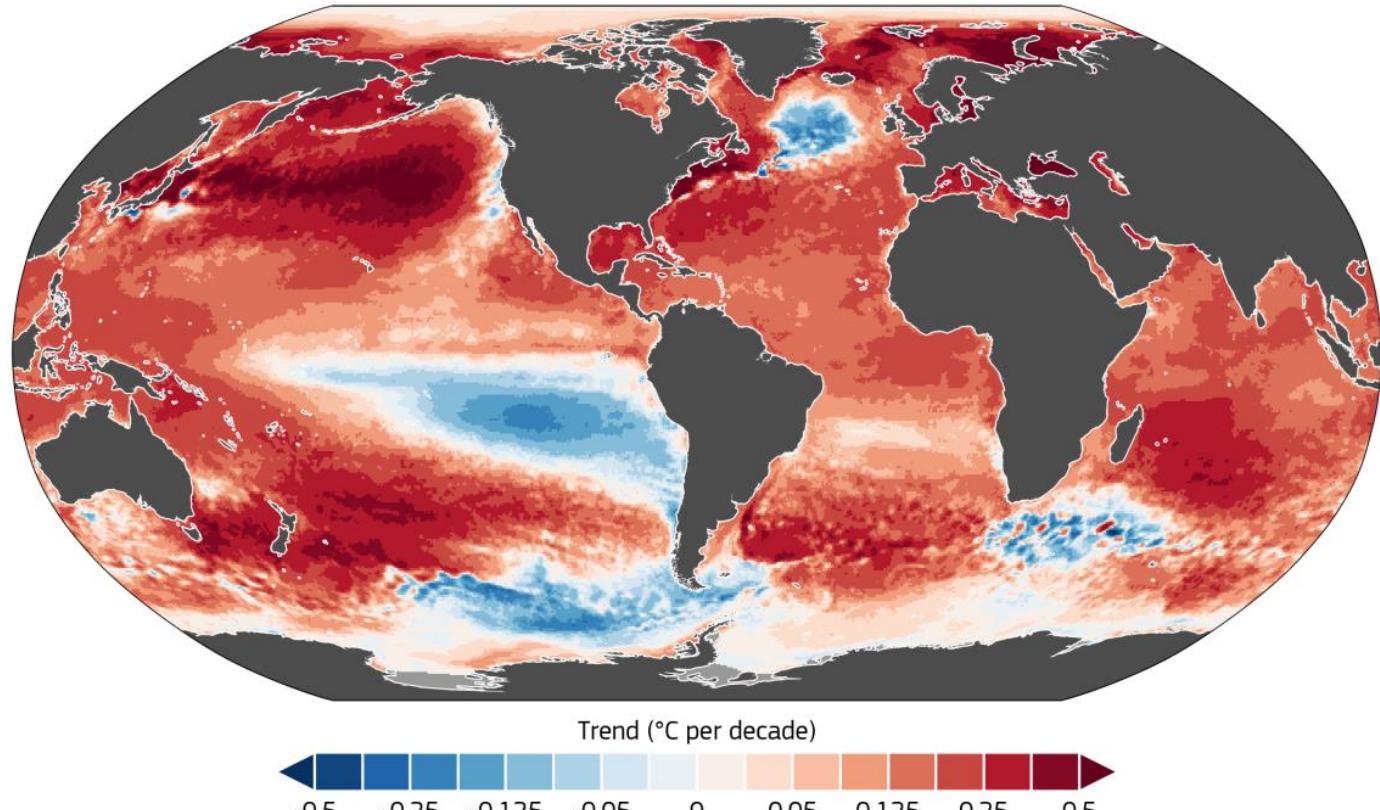

<https://berkeleyearth.org/global-temperature-report-for-2025/>

Deniz Suyu Sıcaklık Artışları

Trend in sea surface temperature for 1993–2023

Data: ESA CCI SST v3.0 • Reference period: 1991–2020 • Credit: C3S/ECMWF

Copernicus Climate Change Service
European State of the Climate | 2023

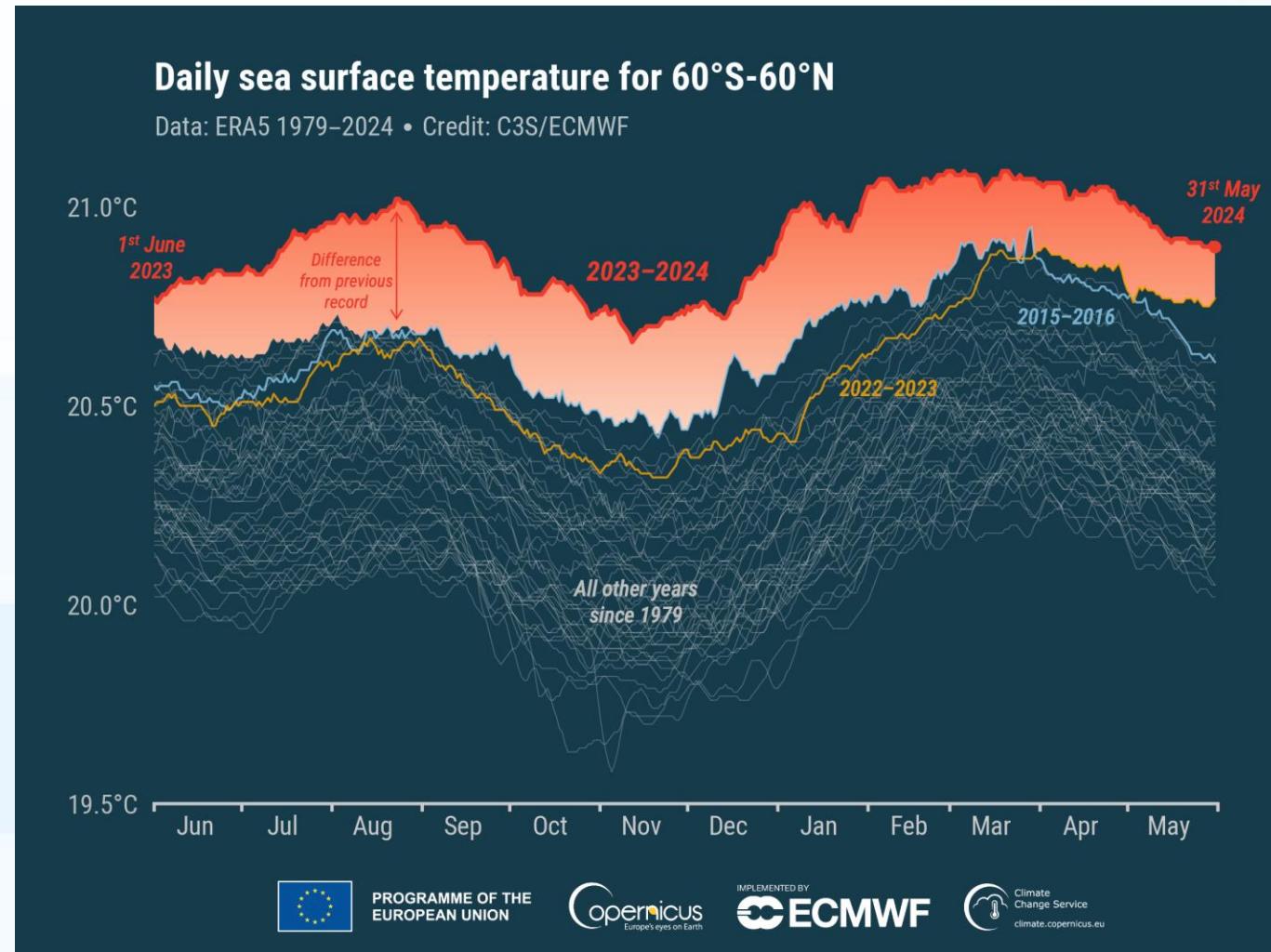
PROGRAMME OF
THE EUROPEAN UNION

IMPLEMENTED BY
ECMWF

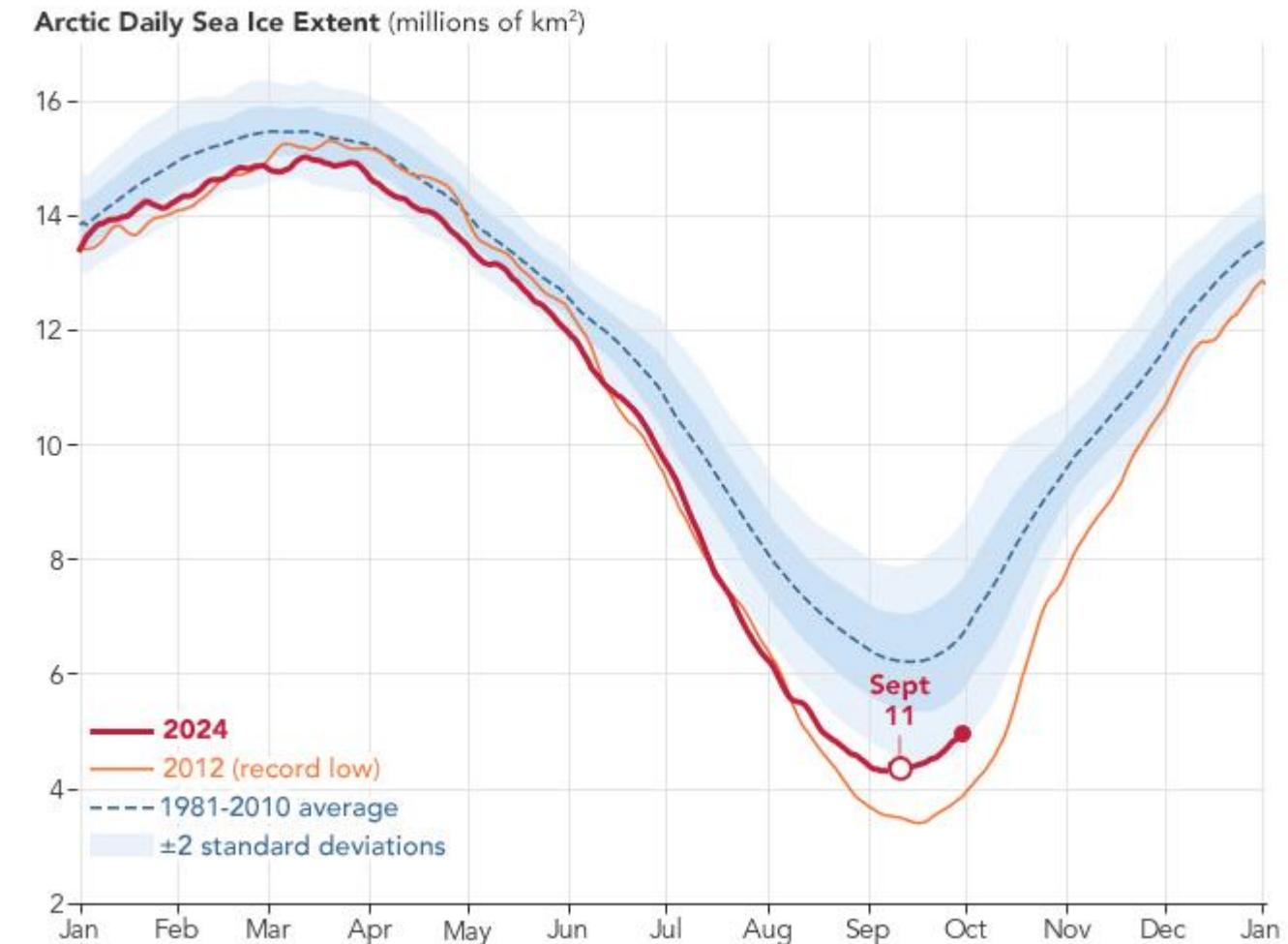
<https://climate.copernicus.eu/climate-indicators/sea-surface-temperature>

Deniz Suyu Sıcaklık Artışları

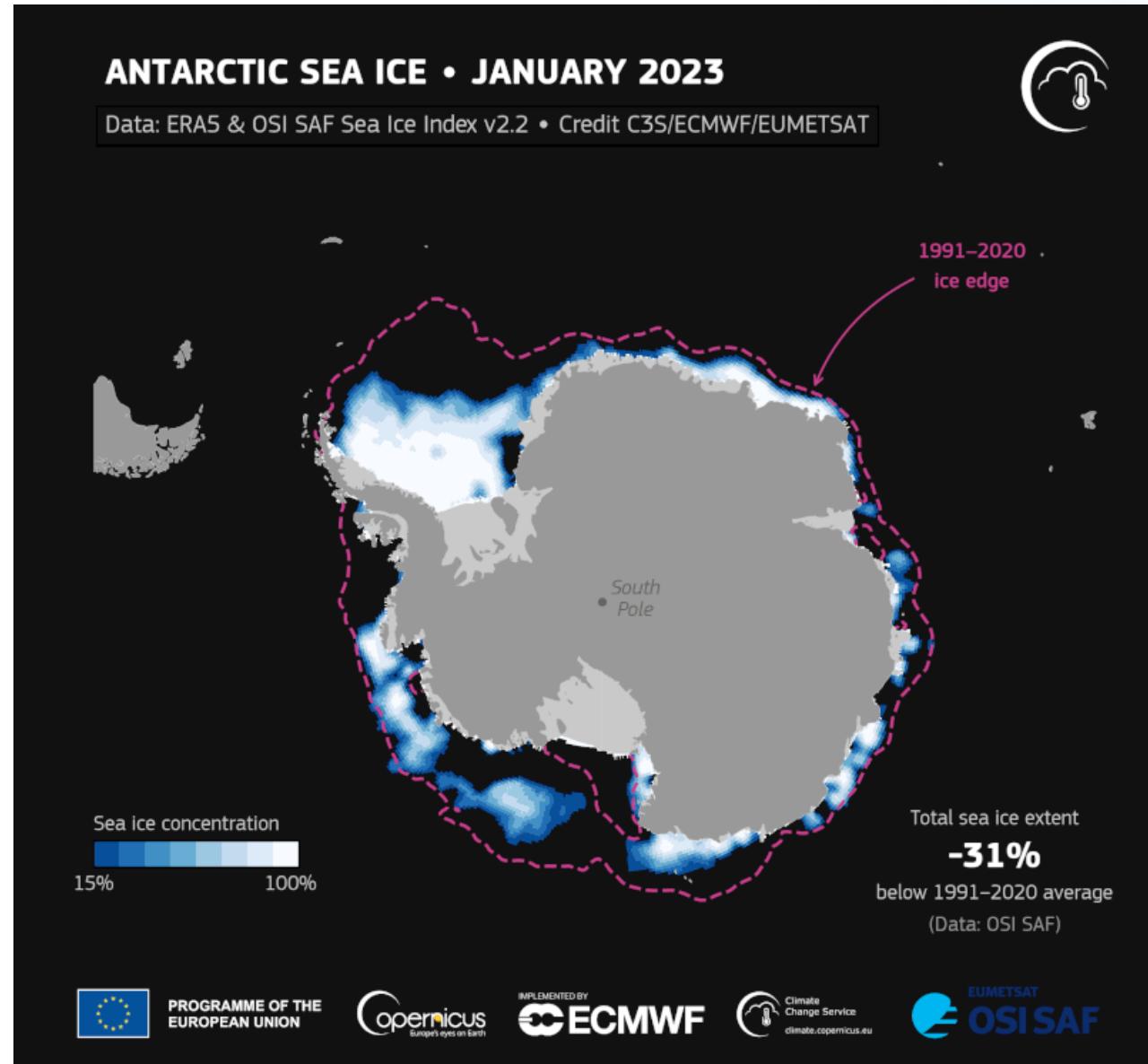
<https://climate.copernicus.eu/copernicus-may-2024-streak-global-records-surface-air-and-ocean-temperatures-continues>

Buzulların Erimesi

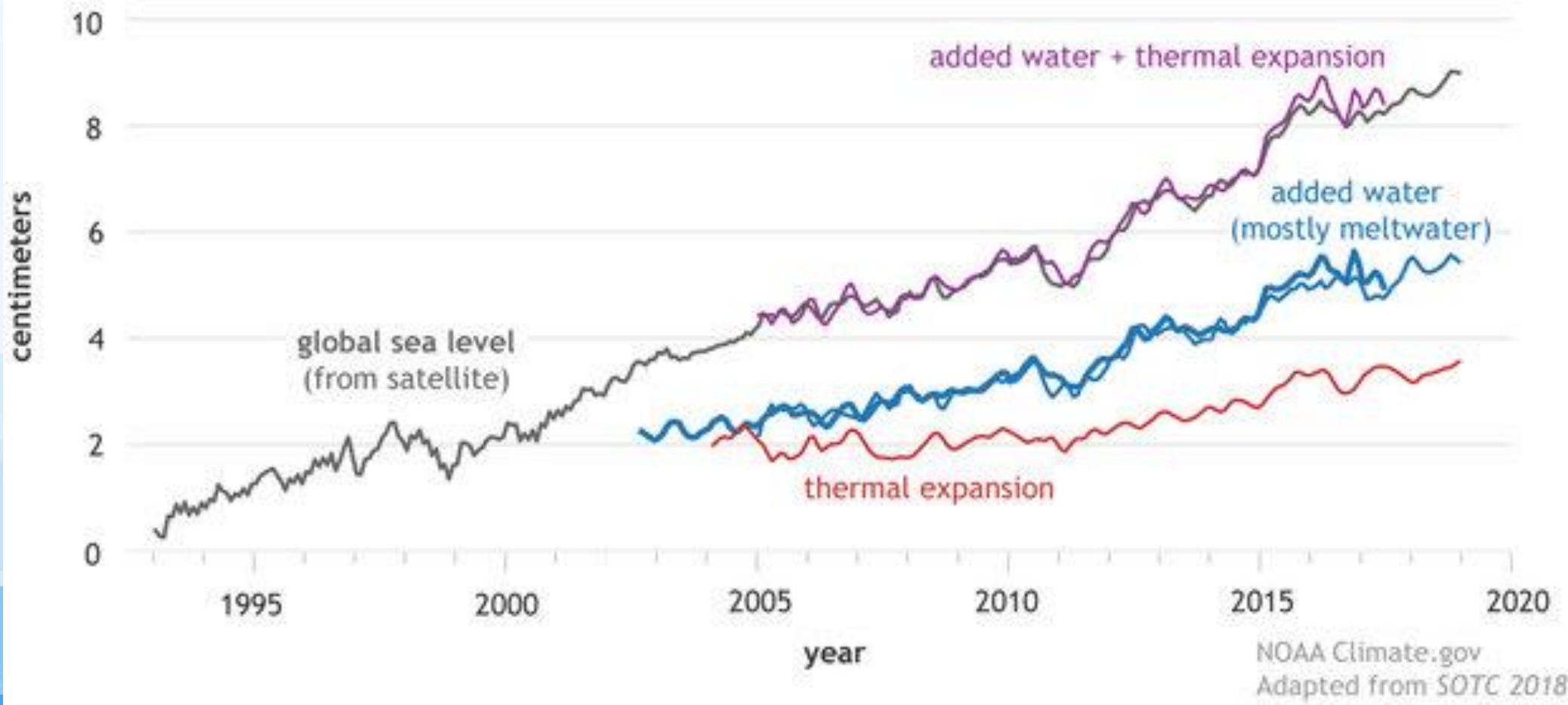
<https://science.nasa.gov/earth/earth-observatory/arctic-and-antarctic-sea-ice-approached-historic-lows-153457/>

Buzulların Erimesi

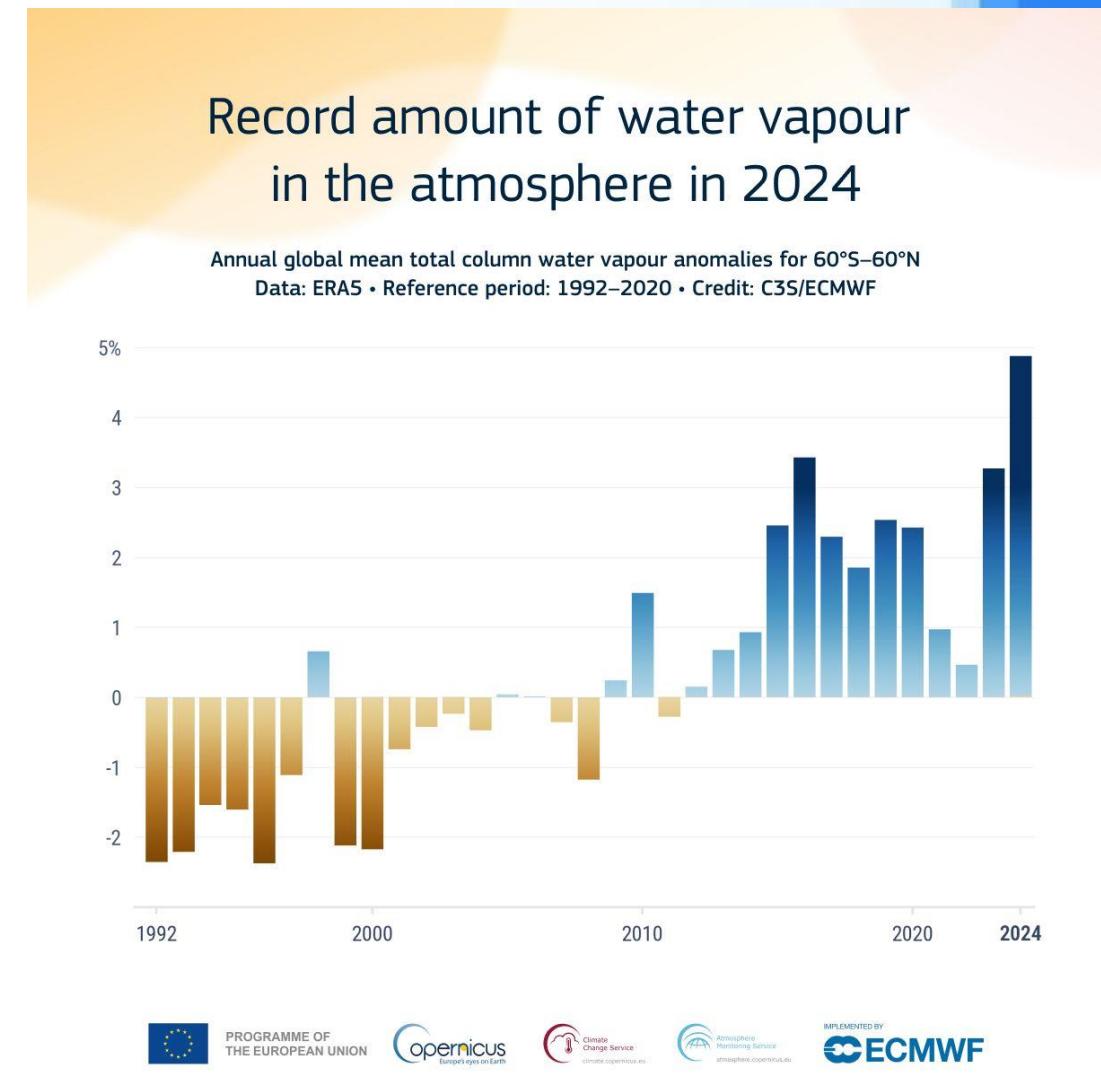
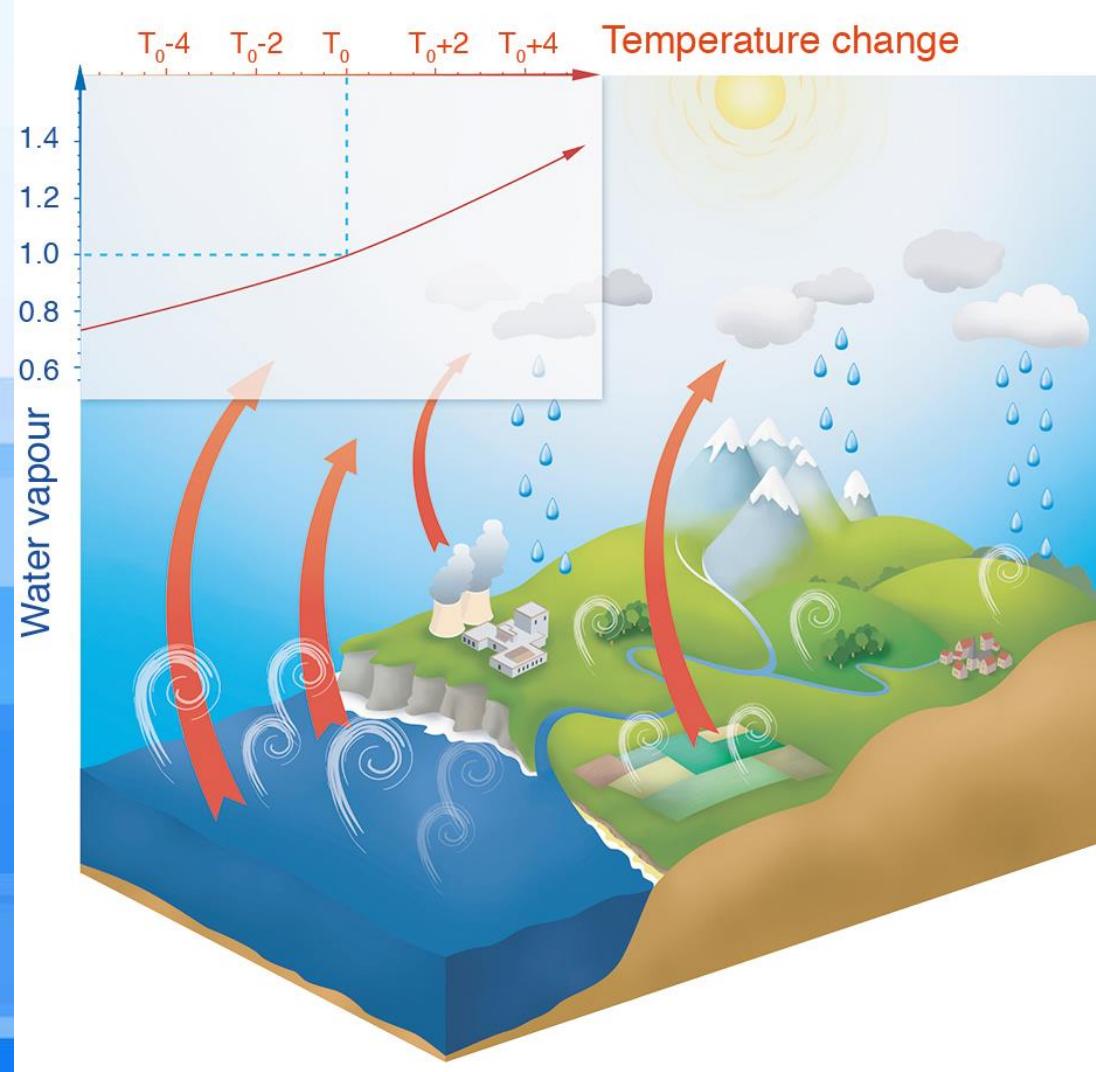

Deniz Seviyesi Yükselmesi

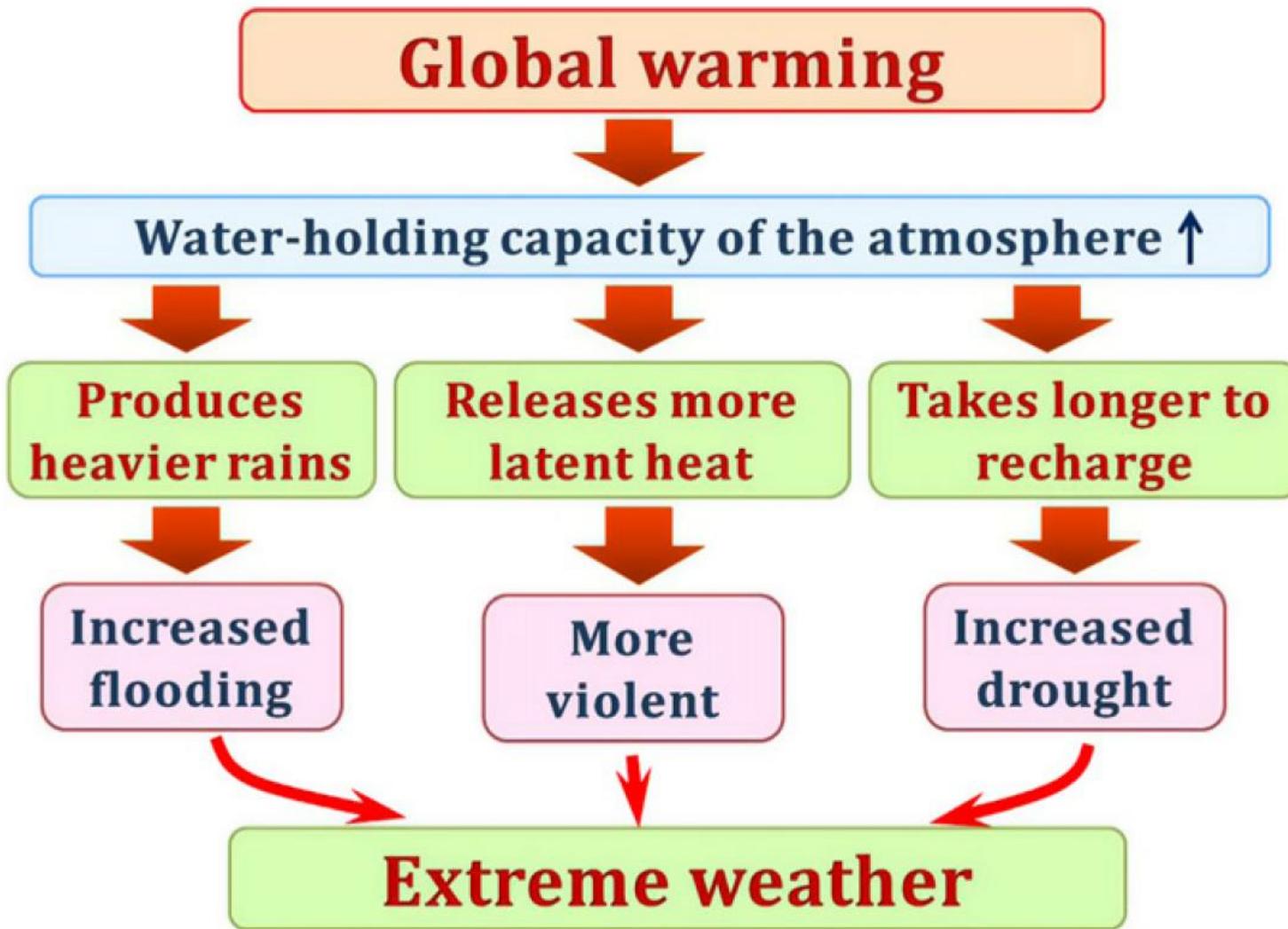
Contributors to global sea sea level rise (1993-2018)

Atmosferin Su Tutma Kapasitesinin Artışı

Atmosferin Su Tutma Kapasitesinin Artışı

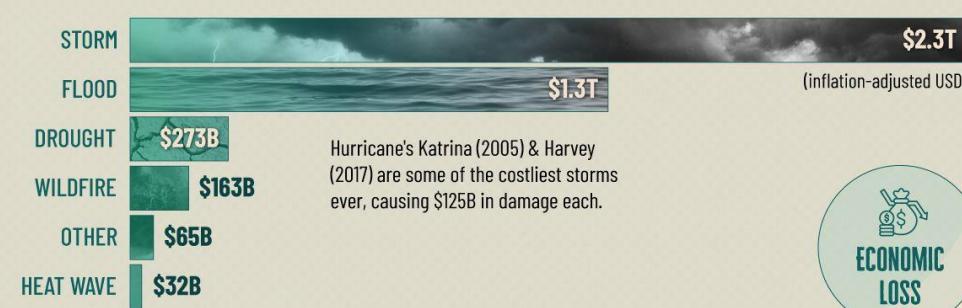
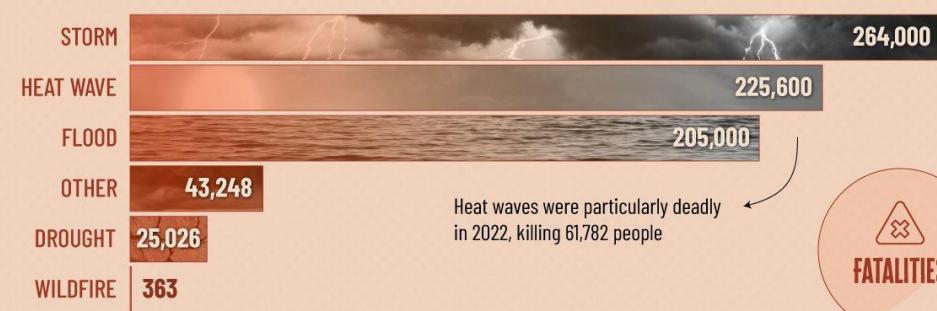
Aşırı Hava Olayları

İklim değişikliği sebebiyle hava olaylarının;

- Boyutu ve görülmeye sıklığı artar
- Zamanlaması değişir
- Konumu değişir

Atmosferin su tutma kapasitesindeki artış sebebiyle uzun süre yağış görülmeyebilir (kuraklık), ardından sel gerçekleşebilir.

⚡ HOW MUCH DAMAGE HAS EXTREME WEATHER CAUSED? 1993-2022

Source: Climate Risk Index 2025, Germanwatch

voronoi
BY VISUAL CAPITALIST

Where Data Tells the Story

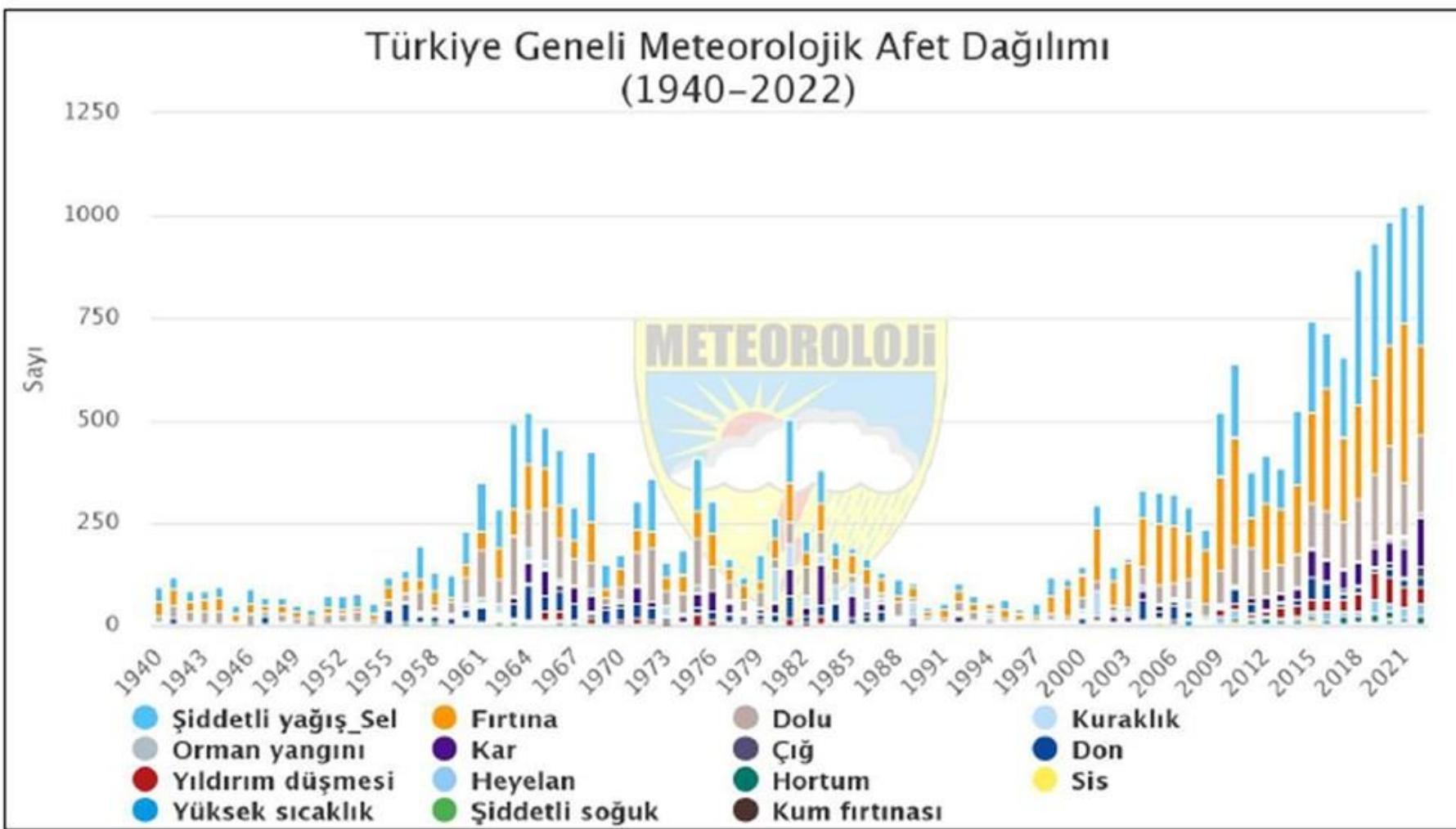
Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

İklim Değişikliğinin Türkiye'ye Etkileri

Sıcaklık	Sıcaklıklar ortalama 2-3°C artacak
Yağışlar	Yağışların önemli ölçüde azalacak
Tarım	Çölleşme, yanın riskinin artması, haşerelerin hızla yayılması gibi faktörlerden dolayı gıda üretimi etkilenecek
Ormancılık	Orman Yangınları
Su kaynakları	Kıyı erozyonu, seller Alg patlamaları göllerdeki ekolojik dengeyi bozacak
Sağlık	Aşırı iklim olaylarına bağlı ölümler ve yaralanmalar Su ve gıda yoluyla bulanık hastalıklar Solunum hastalıkları Alerjik hastalıklar Vektörler ve kemirgenler tarafından bulanık hastalıklar

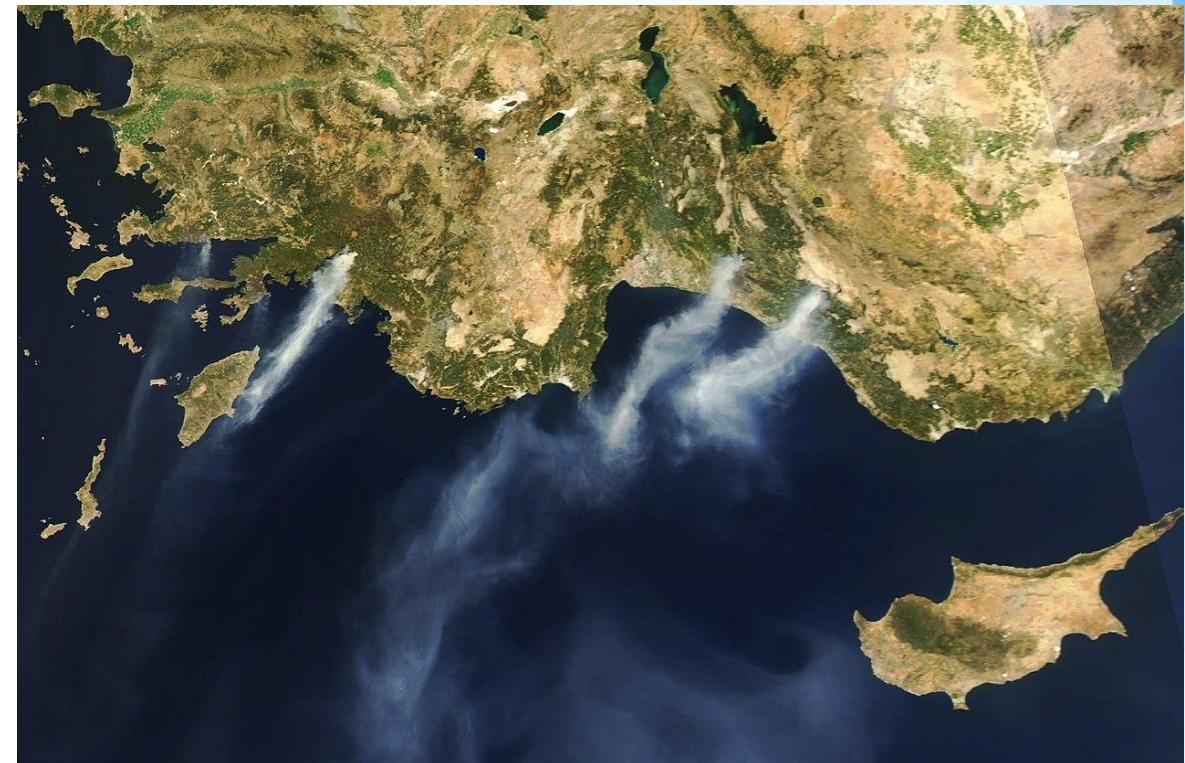
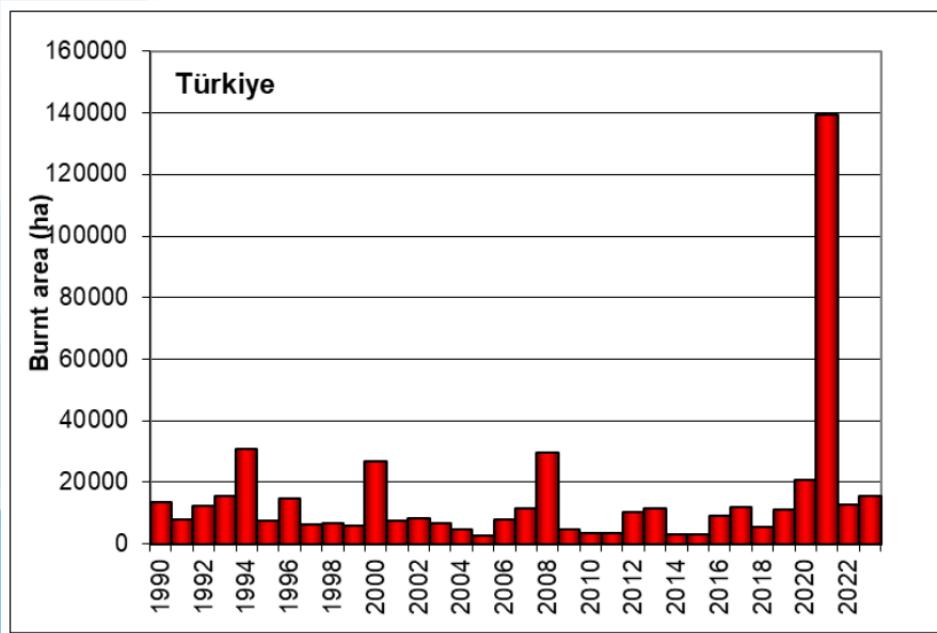
Türkiye'deki Meteorolojik Ekstrem Olaylar

https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/turkiyedeki-asiri-hava-olaylarinda-son-8-yilda-rekor-artis,-CtODtLOWU6zz7ylrrvN1A/xNJhu64DUE2SsSRg_sNvrg

Orman Yangınları

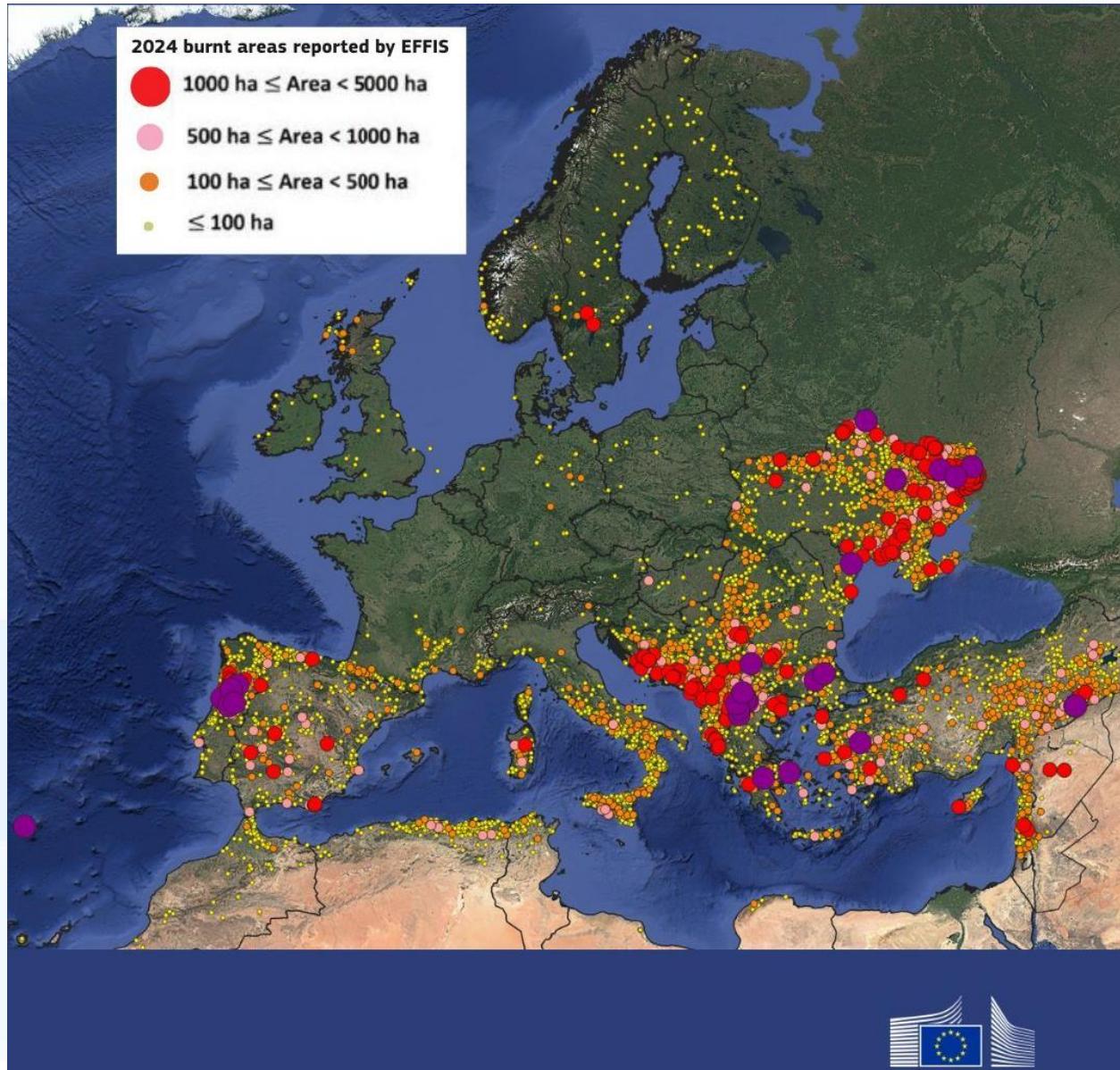
- Yüksek sıcaklıklar, yağışların ve toprak neminin azalması, bitkilerin kuruması orman yanğını çıkma ihtimalinin arttırmır.

<https://forest-fire.emergency.copernicus.eu/reports-and-publications/annual-fire-reports>

https://en.wikipedia.org/wiki/2021_Turkey_wildfires

Avrupa'da Orman Yangınları - 2024

Seller

Bartın'da onlarca ev ve iş yerini su bastı: Batı Karadeniz'de sel felaketinin bilançosu ağırlaşıyor

28 Haziran 2022

Rize - 24 Eylül 2011

Hortum

Antalya'da hortum: 2 ölü, 10 yaralı

24.01.2019

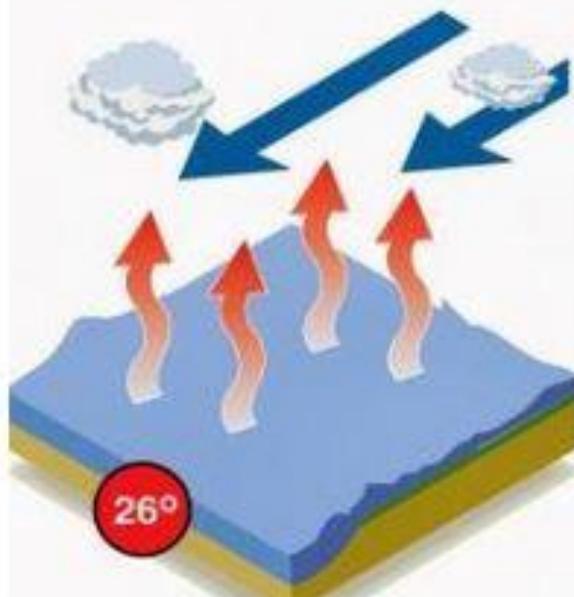
<https://www.aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/antalyada-hortum-2-olu-10-yarali-/1373744>

Tropik Siklonlar (Hortum)

How tropical storms are formed

High humidity and ocean temperatures of over 26°C are major contributing factors

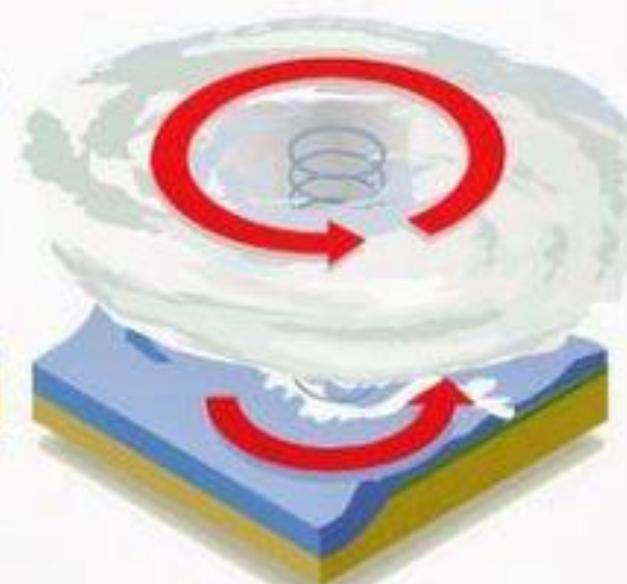
Water evaporates from the ocean surface and comes into contact with a **mass of cold air**, forming clouds

A column of low pressure develops at the centre. **Winds** form around the column

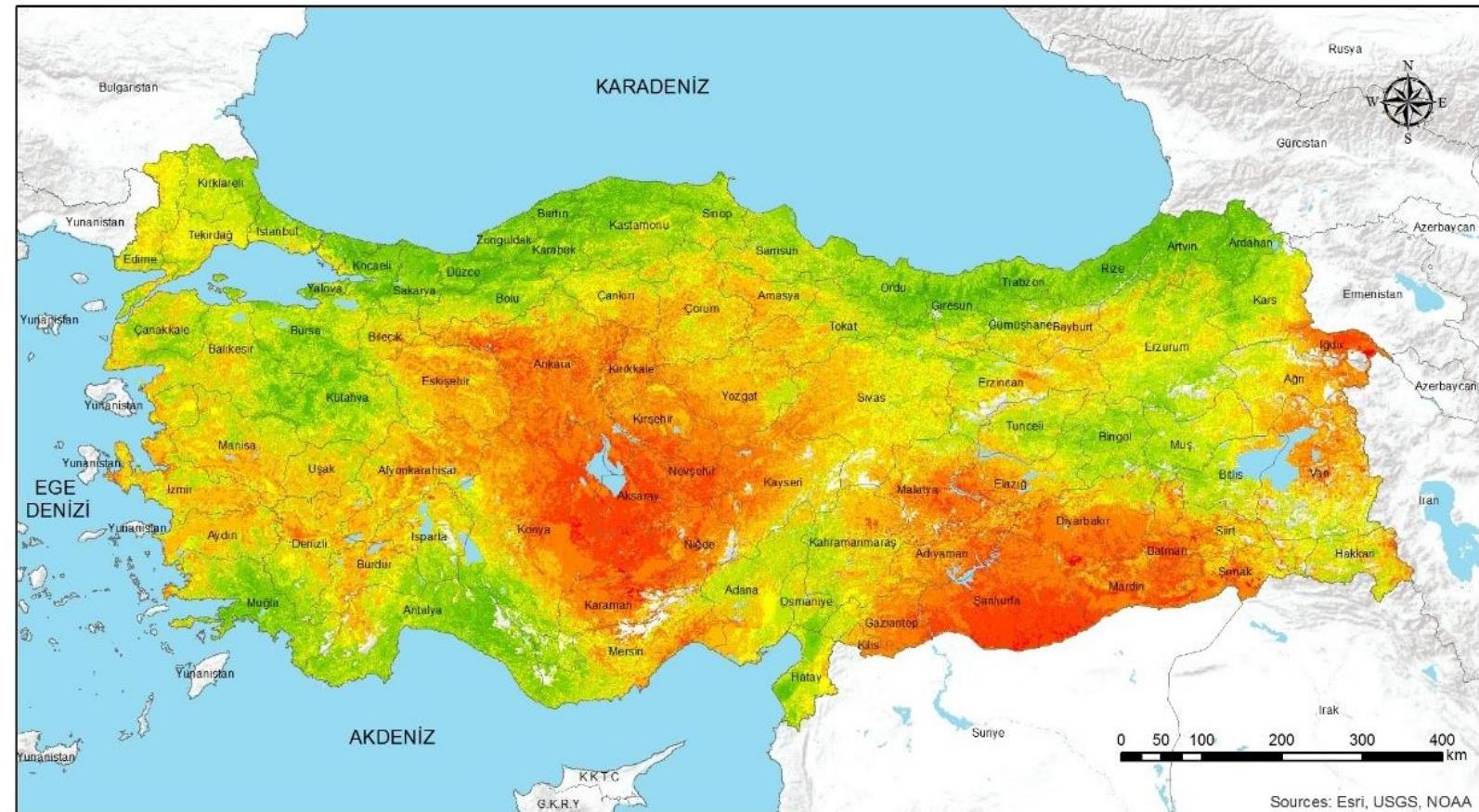
As pressure in the central column (the eye) weakens, the **speed of the wind around it increases**

Türkiye'de Oluşan Hortum Olayları (Türkeş, 2019 ve 2020)

Çölleşme

Hassasiyet Sınıfı	Sınıf	Sınıf Aralığı	Tanımı	%
ZAYIF	1	1.00-1.27	Düşük	0.2
	2	1.28-1.34	Orta	5.1
	3	1.35-1.40	Yüksek	12.7
TOPLAM				18.0

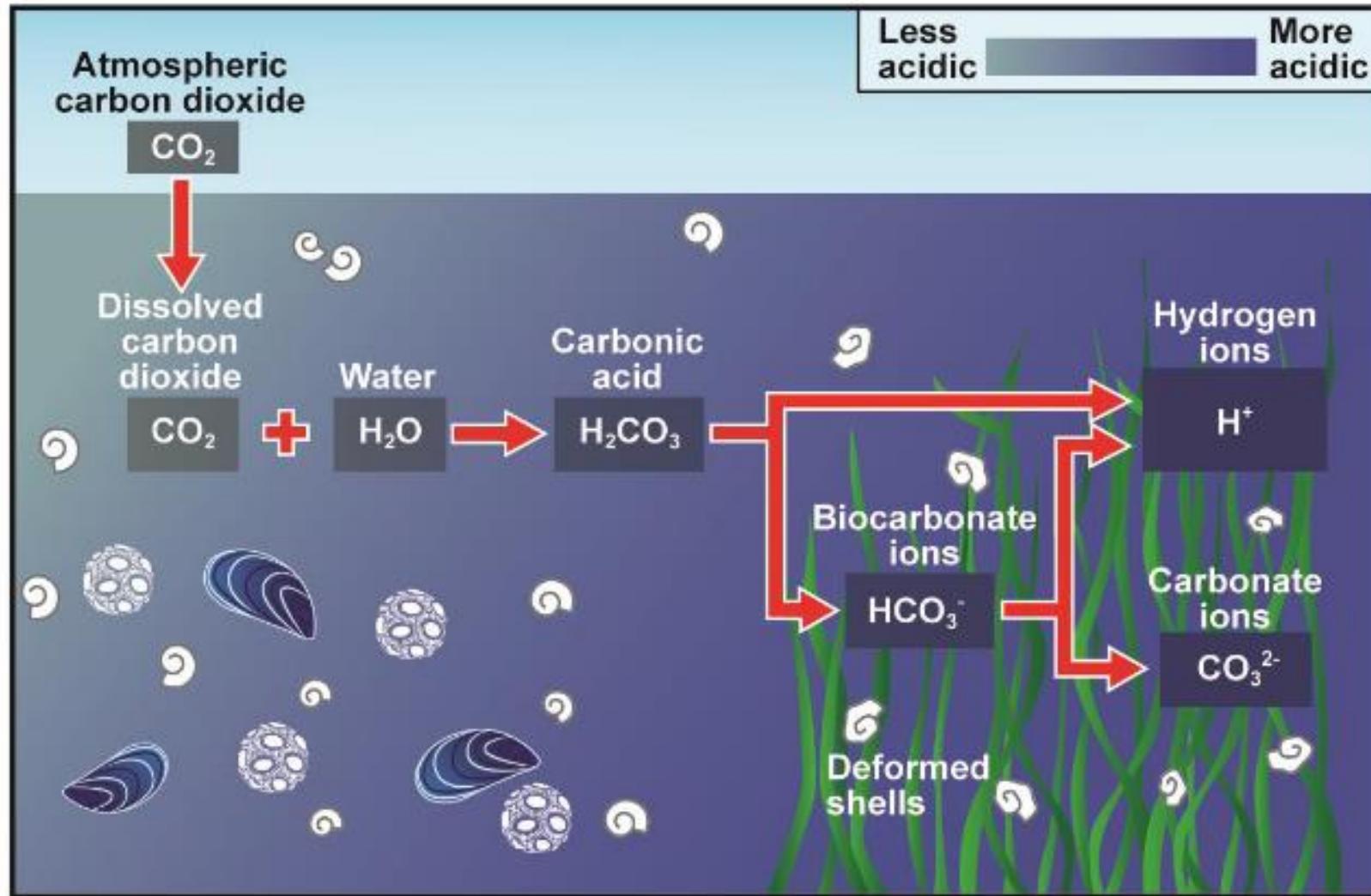
Hassasiyet Sınıfı	Sınıf	Sınıf Aralığı	Tanımı	%
ORTA	4	1.41-1.45	Düşük	17.0
	5	1.46-1.48	Orta	12.3
	6	1.49-1.54	Yüksek	21.6
TOPLAM				50.9

Hassasiyet Sınıfı	Sınıf	Sınıf Aralığı	Tanımı	%
ZAYIF	7	1.55-1.60	Düşük	15.7
ORTA	8	1.61-1.67	Orta	6.5
YÜKSEK	9	1.68-2.00	Yüksek	0.3
TOPLAM				22.5

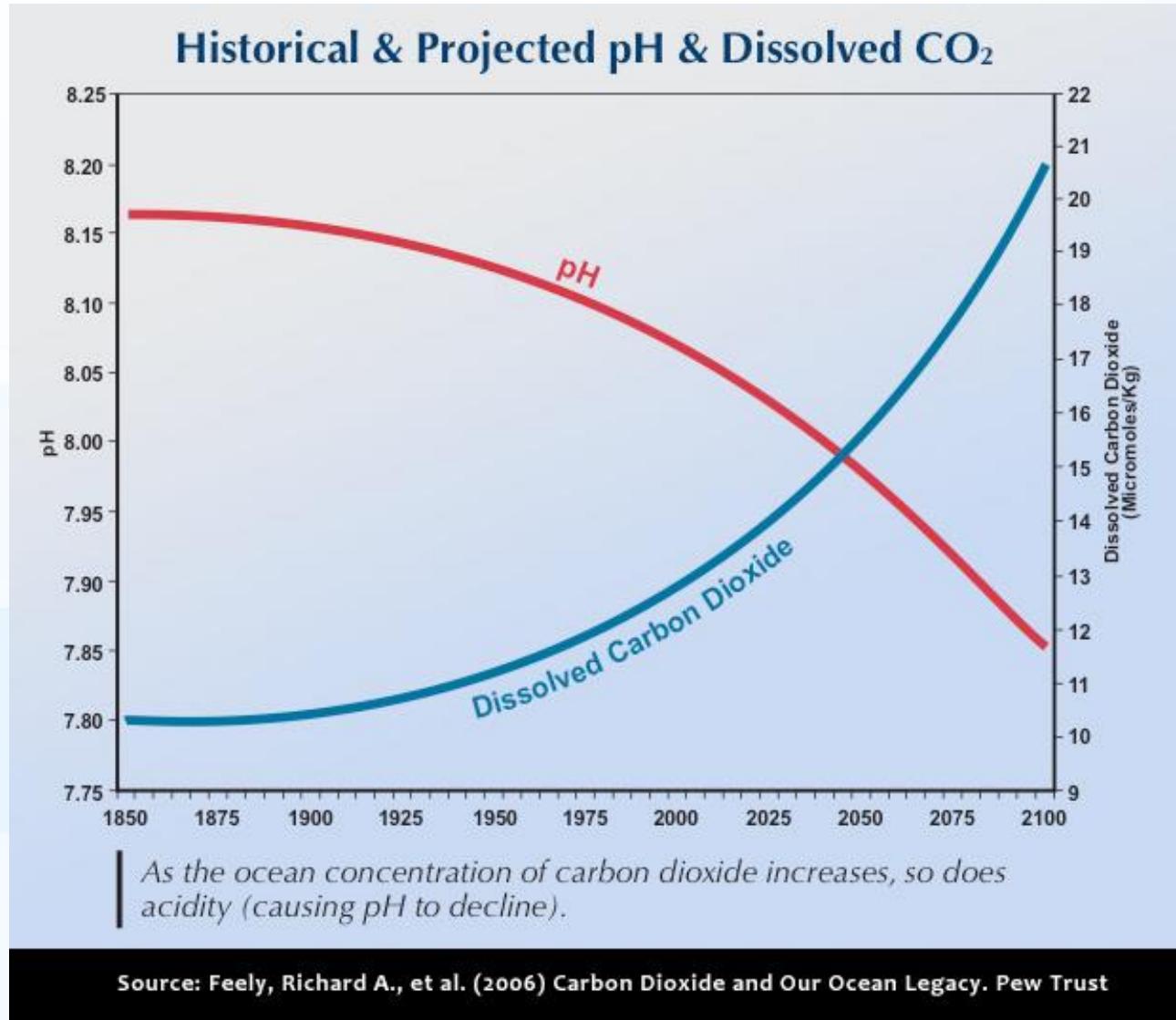
Diger %8.6

Okyanusların Asitlenmesi

OCEAN ACIDIFICATION

Okyanusların Asitlenmesi

Tür Kayıpları

Küresel ısınma tür kaybını, tür kaybı küresel ısınmayı artırıyor

Küresel sıcaklıklarda kaydedilen 1 derecelik artış, canlıların genetğini, davranışlarını ve **hayatta kalma yetilerini** etkiliyor

Nesli tehlike altında olan bazı türler

Dünya genelinde değerlendirmeye alınan canlı türü sayısı **150.388**
42.108 'inin nesli tükenme tehdidi altında
Toplam canlı türlerinin %28'i

İklim değişikliği nedeniyle çok sayıda canlı türü çevreye uyum sağlama yeteneğini kaybetme tehdidiyle karşı karşıya kalyor

[https://www.denizbulten.com/kuresel-isinma-tur-kaybini-
tur-kaybi-kuresel-isinmayi-artiriyor-51648h.htm](https://www.denizbulten.com/kuresel-isinma-tur-kaybini-tur-kaybi-kuresel-isinmayi-artiriyor-51648h.htm)

Tür Kayıpları

THE FIVE THREATS TO BIODIVERSITY

Land and Sea use Change

(Including habitat loss and degradation)

Example:
Agricultural land use which is responsible for **80%** of the global deforestation

Pollution

Make the environment unsuitable for survival directly and indirectly

Species overexploitation

Example:
Overfishing which may decimate global fish populations by 2050

Climate Change

Forcing the animal to shift range or confounding the signals that trigger seasonal events and more

Invasive species and disease

Compete with native species for space, food and other resources; sometimes spread disease that native species have no immunity of

Su Stresi

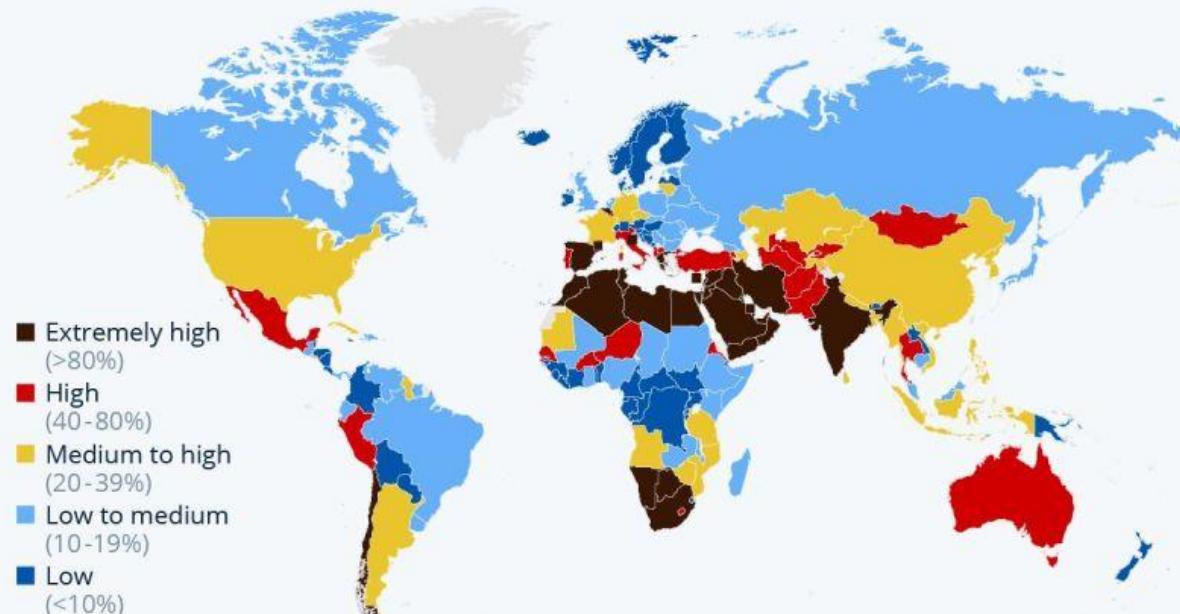
- Belirli bir zaman diliminde suya talebin su arzını aşması (Avrupa Çevre Ajansı)
- Tatlı su tüketiminin mevcut tatlı su kaynaklarına oranı (BM Gıda ve Tarım Örgütü - FAO)
- Yılda kişi başına düşen kullanılabilir tatlı su miktarına göre:
  - $<1000 \text{ m}^3$ su kıtlığı
  - $1000 - 1700 \text{ m}^3$ su stresi
  - $>1700 \text{ m}^3$ su zenginliği
- Türkiye'de kişi başına düşen kullanılabilir tatlı su miktarı: **1317 m^3** .

<https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turkiyenin-su-ihitiyacinin-her-gecen-gun-arttigi-uyarisi/3517151>

Su Stresi

Where Water Stress Will Be Highest by 2050

Projected ratio of human water demand to water availability (water stress level) in 2050*

* According to "business as usual" scenario=middle-of-the-road future
where temperatures increase by 2.8°C to 4.6°C by 2100

Source: World Resources Institute

Kaynaklar

- <https://berkeleyearth.org/global-temperature-report-for-2025/>
- <https://scied.ucar.edu/interactive/sea-ice-extent-maps-compare-arctic>
- <https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/state-climate-2011-arctic-sea-ice-minimum>
- <https://www.researchgate.net/publication/279969521> Focus on extreme events and the carbon cycle
- <https://earth.org/data-visualization/biodiversity-loss-in-numbers-the-2020-wwf-report/>